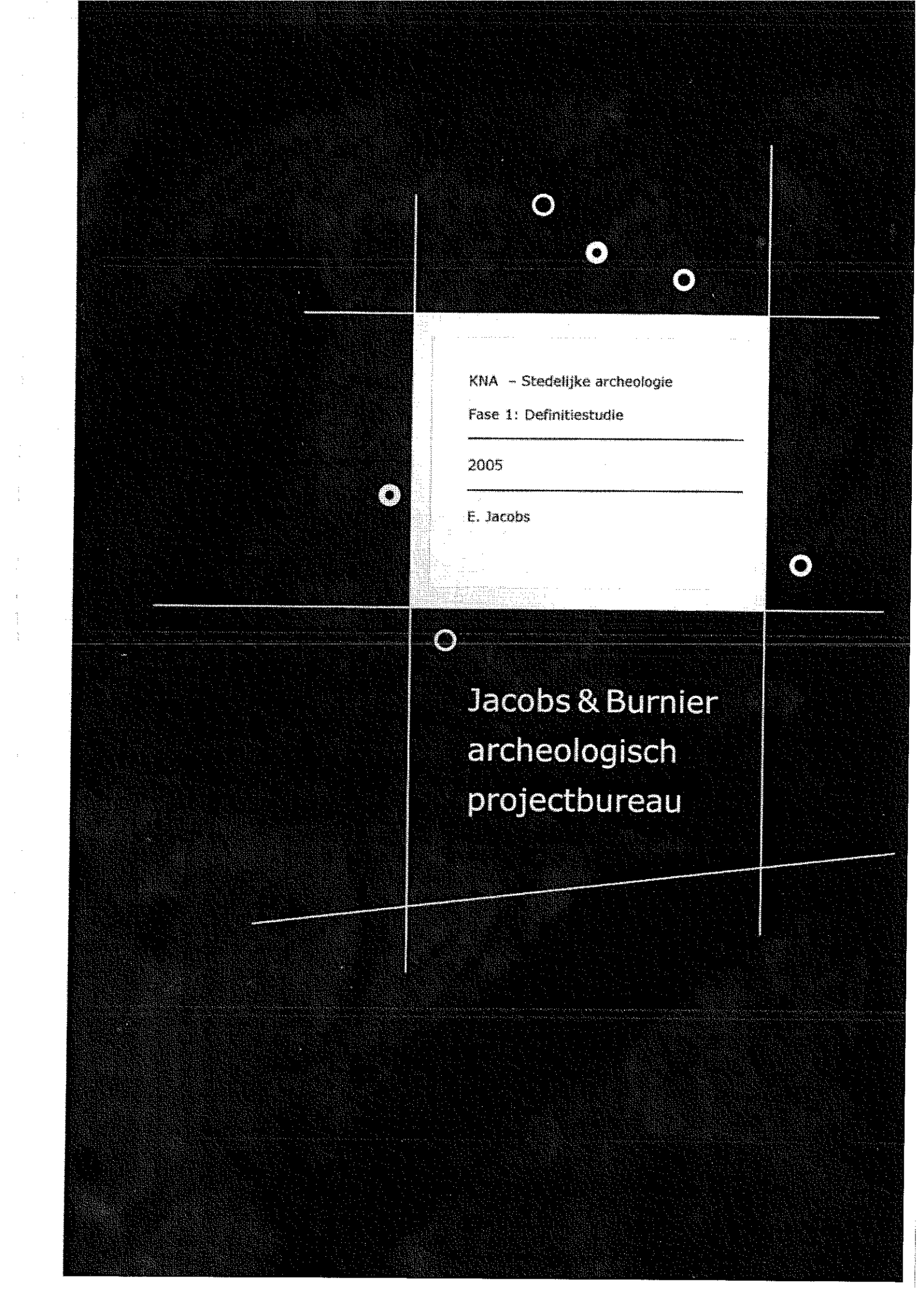

KNA – Stedelijke archeologie

Fase 1: Definitiestudie

2005

E. Jacobs

Jacobs & Burnier
archeologisch
projectbureau

KNA - Stedelijke archeologie

Fase 1: Definitiestudie

2005

E. Jacobs

Colofon

Opdrachtgever
SIKB

Datum
April 2006

Auteur
E. Jacobs

Bestandsnaam
05034.J&B-RAPPORT.DEFINITIESTUDIE.DEF

Projectcode Jacobs & Burnier
05034

Projectleider en autorisatie
E. Jacobs

Jacobs & Burnier
archeologisch projectbureau

adres
Veemarkt 186
1019 DG Amsterdam

telefoon
020 - 4637300

fax
020 - 4637277

e-mail
jenbbureau@zonnet.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Achtergrond en werkwijze	2
3. Geconstateerde problemen	3
4. Voorgestelde oplossingen	5
5. Conclusie en aanbevelingen	7
Bijlage 1: verslag werkgroep bijeenkomst 1	8
Bijlage 2: verslag werkgroep bijeenkomst 2	11
Bijlage 3: verslag werkgroep bijeenkomst 3	14
Bijlage 4: powerpoint-presentatie E.Bult, gemeente Delft	16

1. Inleiding

Voor u ligt de definitiestudie van SIKB project 081: 'KNA en stedelijke archeologie'. Het opstellen van deze definitiestudie is de eerste fase van een project dat uit minimaal vier fasen bestaat, te weten:

- Definitiestudie.
- Besluitvorming over definitiestudie in de CcVD.
- Formuleren van eventuele aanpassingen van de KNA
- Besluitvorming over voorgestelde aanpassingen in de CcVD

Afhankelijk van de uitkomsten van de definitiestudie en de besluitvorming kan het project uitgebreid worden met meer fasen, zoals een verdere uitwerking van gesignaleerde problematiek en voorgestelde oplossingen in een Begeleidingscommissie.

Het project 'KNA en stedelijke archeologie' is gericht op het inventariseren en oplossen van mogelijke knelpunten bij de toepassing van de KNA bij onderzoek in het stedelijke gebied. Dit eerste onderdeel van het project - de definitiestudie - heeft tot doel om te komen tot:

- Een inventarisatie van in de praktijk ervaren problemen met het toepassen van de KNA bij het uitvoeren van werkzaamheden in het stedelijke gebied.
- Het achterhalen van de achtergrond van de geïnventariseerde problemen.
- Het inventariseren van mogelijke oplossingen voor de gesignaleerde problemen.

Indeling rapport

Gegeven voorgaande doelen is het rapport van de definitiestudie als volgt opgebouwd: Hoofdstuk 2 geeft in algemene zin een inleiding op het project als geheel en deze definitiestudie in het bijzonder.

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de achtergrond van het project en de gevolgde werkwijze.

Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van mogelijke oplossingen voor de gesignaleerde problematiek.

Hoofdstuk 5 beschrijft een voorstel voor de verdere invulling van dit project.

De bijlagen 1, 2 en 3 betreffen samenvattingen van de binnen de werkgroep gevoerde discussies. Bijlage 4 betreft een samenvatting van een powerpoint-presentatie, gebaseerd op intercollegiaal overleg, van drs. E. Bult, gemeentelijk archeoloog Delft over zijn visie op de toepasbaarheid van de KNA in het stedelijke gebied. Er is voor gekozen om deze presentatie aan dit rapport toe te voegen aangezien zij op heldere wijze een aantal van de door de deelnemers aan de definitiestudie naar voren gebrachte discussie punten verwoordt.

2. Achtergrond en werkwijze

Drie jaar na het verschijnen van de eerste versie van de KNA en twee technische verbeteringen sindsdien, is de tijd aangebroken voor een meer fundamentele, inhoudelijke herziening van de KNA. Deze herziening is inmiddels door meerdere begeleidingscommissies met deskundige vertegenwoordigers uitgevoerd en in concept gereed, KNA-conceptversie 3.0.

Afgezien van inhoudelijke aanpassing van de binnen de KNA beschreven hoofdprocessen biedt de herziening tevens de gelegenheid om in te gaan op de geluiden die binnen het werkveld circuleren over de toepasbaarheid van de KNA bij het uitvoeren van onderzoek in het stedelijke gebied. In het bijzonder leden van het Convent van Gemeentelijk Archeologen (CGA) laten zich hierover vaak kritisch uit. De invoering en het toepassen van de KNA varieert echter voornamelijk sterk per gemeentelijke archeologische dienst. Hierdoor ontbreekt een duidelijk overzicht van mogelijke problemen bij het toepassen van de KNA in het stedelijke gebied.

Vanuit de CcvD is getracht aan dit probleem tegemoet te komen door middel van het laten uitvoeren van een definitiestudie. Doel van de definitiestudie betreft het inventariseren van eventuele problemen bij de toepasbaarheid van de KNA in het stedelijke gebied en het aangeven van mogelijke oplossingen.

Hiertoe is een werkgroep samengesteld met drie vertegenwoordigers van het CGA en drie vertegenwoordigers van archeologische bedrijven, die onderzoek in het stedelijke gebied uitvoeren. De werkgroep is drie maal bijeen geweest (zie bijlagen 1, 2 en 3) en werd voorgezeten door E. Jacobs. Laatstgenoemde was tevens verantwoordelijk voor de verslaglegging van de notulen en de rapportage.

Tijdens de bijeenkomsten zijn een aantal basisuitgangspunten besproken en vastgelegd. Het gaat daarbij om het volgende:

- Onder archeologisch onderzoek in het stedelijke gebied wordt alleen het onderzoek in de historische stads- of dorpskern verstaan. Als criterium voor de begrenzing van de historische stads- of dorpskern geldt dan de situatie zoals afgebeeld op kaartmateriaal uit het derde kwart van de 16de eeuw.
- Eventueel voorgestelde oplossingen voor geconstateerde problemen bij het toepassen van de KNA in het stedelijke gebied dienen objectiveerbaar te zijn en te gelden voor zowel gemeentelijk archeologische diensten als bedrijven.
- conform KNA conceptversie 3.0 behoort het uitvoeren van begeleidingen en het verrichten van waarnemingen, afhankelijk van de fase waarin het onderzoek verkeert, tot het hoofdproces Opgraven of IVO-Proefsleuven.

3. Geconstateerde problemen

In tegenstelling tot de verwachting bleek al bij aanvang van de werkgroepbijeenkomsten dat alle deelnemers in principe geen problemen hadden met het toepassen van de KNA bij onderzoek in het stedelijke gebied.

Zeker door de deelnemers afkomstig uit het bedrijfsleven werden geen problemen ervaren. Ook de afgevaardigden van gemeentelijk archeologische diensten gaven aan dat, voorzover zij al binnen hun organisatie met de KNA werken, er in principe geen sprake is van het niet kunnen toepassen van de KNA in het stedelijke gebied.

Wel werd door de gemeentelijke archeologen naar voren gebracht (zie ook bijlage 4) dat er volgens hun sprake is van fundamentele verschillen tussen een 'commercieel bedrijf' en een gemeentelijk archeologische dienst.

In hun optiek fungeren zij als een soort van gemeentelijke archivariissen van het bodemarchief en niet als een 'bedrijf dat individuele opdrachten verricht'. Hierdoor is er sprake van een andere manier van denken en uitvoeren van onderzoek. Naast (relatief) grootschalig onderzoek wordt er ook aandacht besteed aan kleinschalig onderzoek, het verrichten van waarnemingen en het reageren op vondstmeldingen e.d. Aandacht die in steden waar geen sprake is van een gemeentelijke archeologische dienst ontbreekt en waar genoemde vormen van onderzoek niet op de markt gezet en uitgevoerd worden. De verplichtingen, die de KNA in principe ook aan dergelijk kleinschalig onderzoek oplegt, brengen volgens de gemeentelijke archeologische diensten een 'administratieve overkill' met zich mee waardoor dit soort onderzoek (financieel) onuitvoerbaar wordt.

De vanuit het bedrijfsleven afgevaardigde deelnemers aan de werkgroep hadden in principe begrip voor de visie van de gemeentelijk archeologen op hun werkzaamheden en konden zich tot op zekere hoogte een voorstelling van de opgemerkte problemen vormen. Er werden echter ook kanttekeningen geplaatst.

Zo werd opgemerkt dat ook buiten het stedelijke gebied vaak sprake is van kleinschalig onderzoek waar qua tijd of financiën sprake is van beperkingen. Praktijk wijst uit dat ook in die gevallen de KNA goed toepasbaar blijkt te zijn. Met nadruk werd daarbij gewezen op de rol van het PvE. Juist in dit document kunnen en moeten eventuele beperkingen (wat wel en wat niet) bij het uitvoeren van een onderzoek aangegeven worden.

Verder werd er op gewezen dat het zelf uitvoeren van begeleidingen en waarnemingen een keuze van de desbetreffende gemeentelijke archeologische dienst is. De visie dat het op de markt zetten van dergelijke activiteiten niet commercieel haalbaar zou zijn, werd bestreden.

Niettemin het bovenstaande werd ook door de gemeentelijk archeologische diensten gesteld dat zij in principe geen problemen voorzagen bij de toepassing van de KNA in het stedelijke gebied.

Wel werd opgemerkt dat dit alleen gold voor onderzoek waar planning en financiering geen probleem vormen.

Binnen de huidige praktijk, waarin de voorgenomen nieuwe wetgeving nog niet van kracht is, is dit echter eerder een uitzondering dan een regel. In een groot deel van de gevallen wordt op dit moment onderzoek slechts gedeeltelijk door initiatiefnemers gefinancierd en draagt de gemeente zelf de overige kosten. Dit leidt tot krappe financiële en personele middelen, die een KNA conforme uitvoering van het onderzoek bemoeilijken.

Verwacht wordt dat onder de vernieuwde wetgeving, waartoe ook de invoering van 'het verstoorder betaalt' principe behoort, deze problemen opgelost worden. Het KNA conform uitvoeren van onderzoek (begeleiding/opgraven en uitwerken) in het stedelijke gebied moet dan mogelijk zijn.

Verder is door de gemeentelijk archeologen naar voren gebracht dat men bij het in het stedelijke gebied veel voorkomende vormen van kleinschalig onderzoek, zoals het uitvoeren van begeleidingen, waarnemingen en het reageren op vondstmeldingen een aantal in de KNA genoemde (administratieve) verplichtingen als onnodig taakverzwarend beschouwde. Het gaat daarbij om de volgende punten:

- 1) opstellen PvE
- 2) bureauonderzoek
- 3) registratie alle sporen volgens KNA-specificaties

- 4) uitvoeren alle activiteiten met inzet van daartoe volgens de KNA gekwalificeerde actoren
- 5) complete rapportage

Overig

Tijdens de discussie kwamen ook zaken aan bod, die buiten het eigenlijke onderwerp van gesprek vielen. Niettemin werden zij door de deelnemers van de werkgroep als belangrijk ervaren. In het onderstaande worden zij daarom kort besproken.

Inhoudelijke eisen stedelijke archeologie

Tijdens de werkgroepdiscussies is opgemerkt dat binnen de KNA concept 3.0 inhoudelijke eisen aan onderzoek in het stedelijke gebied ontbreken. De enkele en weinig gespecificeerde inhoudelijke eisen, die op dit moment aan de registratie en afwerking van sporen gesteld worden, lijken vooral gericht te zijn op de situatie in het buitengebied. Daar is over het algemeen voornamelijk sprake van het voorkomen van grondsporen (ingravingen) en een relatief niet-complexe stratigrafie. Dit in tegenstelling tot onderzoek in het stedelijke gebied waar in de meeste gevallen sprake is van een complexe stratigrafie en het voorkomen van meerdere typen sporen, zoals steenbouw en houtbouw. De meningen over hoe dergelijke sporen geregistreerd en afgewerkt moeten worden lopen sterk uiteen. Omdat de huidige PvE's hiervoor vaak weinig of geen aanwijzingen of richtlijnen geven is het, vooral voor bedrijven, moeilijk om een (financiële) inschatting te maken van hoe het werk uitgevoerd moet worden. Dit leidt er toe dat voor een en hetzelfde werk (sterk) uiteenlopende offertes worden uitgebracht. Helaas is de goedkoopste offerte daarbij niet altijd de beste en gevreesd wordt dan ook voor de kwaliteit van het archeologisch werk in de steden.

Gezien bovengenoemde problematiek werd voorgesteld om aan de KNA nieuwe bouwstenen toe te voegen, die nadere specificaties m.b.t. registratie en afwerking van typische stedelijke fenomenen als onderwerp hebben.

Hoewel door meerdere deelnemers onderschreven werd dat voor registratie en afwerking van typische stedelijke fenomenen richtlijnen opgesteld zouden kunnen en moeten worden, was men niet van mening dat dit zou moeten plaatsvinden via het toevoegen van bouwstenen aan de KNA. De KNA was in hun optiek bedoeld voor het verschaffen van richtlijnen en specificaties op hoofdlijnen. Inhoudelijk specifieke aanwijzingen behoren in hun optiek veeleer thuis in een nog op te stellen Leidraad stedelijke archeologie (best practices).

Aanlevering analoge documentatie

Verder kwam de vraag aan bod of analoge documentatie volgens de eisen in de KNA aan depots aangeleverd diende te worden of volgens de specificaties van de Archiefwet. Laatstgenoemde stelt hogere en verdergaande eisen aan analoge documentatie dan de KNA. Gezien de aard van de vraag en het doel van de werkgroep is deze vraag tijdens de bijeenkomsten niet verder behandeld. Er wordt vanuit gegaan dat dit wordt meegenomen bij het inhoudelijk herzien van het hoofdproces 'Depotbeheer'.

Samenvatting geconstateerde problemen

- Binnen de huidige praktijk draagt de gemeente, ook indien zij niet zelf de initiatiefnemer van een ontwikkeling is, het merendeel van de kosten verbonden aan archeologisch onderzoek. De krappe financiële en personele middelen als gevolg daarvan bemoeilijken een KNA-conform uitvoeren van onderzoek.
- Door gemeentelijke archeologische diensten wordt veel kleinschalig onderzoek verricht, zoals waarnemingen, begeleidingen e.d. In de KNA genoemde (administratieve) verplichtingen worden bij dit soort werkzaamheden als onnodig taakverzwarend beschouwd.
- KNA stelt weinig of geen gespecificeerde inhoudelijke eisen aan archeologisch onderzoek in het stedelijke gebied. De vrees bestaat dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van het archeologisch werk in steden.

4. Voorgestelde oplossingen

In het voorafgaande hoofdstuk is gesteld dat de deelnemers aan de werkgroep uiteindelijk geen problemen voorzagen bij de toepassing van de KNA in het stedelijke gebied. Wel werd er op gewezen dat dit afhankelijk was van het inwerking treden van de nieuwe wetgeving. Dit in verband met het feit dat in de huidige situatie, waar nog geen verplichting voor de initiatiefnemer bestaat om onderzoek te financieren, veelal sprake is van krappe financiële en personele middelen,

Verder is er door de gemeentelijke archeologische diensten op gewezen dat er volgens hun sprake is van fundamentele verschillen tussen een gemeentelijke archeologische dienst en een bedrijf. Laatstgenoemde verrichten op projectmatige basis onderzoek binnen een stad, terwijl gemeentelijke archeologen het gehele bodemarchief van een stad beheren en onderzoeken.

Gemeentelijke archeologische diensten verrichten als gevolg daarvan veel kleinschalig onderzoek dat in andere steden, zonder een eigen dienst, niet uitgevoerd wordt. Het gaat daarbij dan om het uitvoeren van (kleinschalige) begeleidingen, het verrichten van waarnemingen en het reageren op vondstmeldingen.

Vrees is dat als dit soort kleinschalig onderzoek geheel conform de KNA uitgevoerd moet worden, het in de toekomst niet meer mogelijk zal zijn. Dit vanwege de administratieve 'overkill'.

De gemeentelijk archeologische diensten stellen dan ook dat bij dergelijk kleinschalig onderzoek sprake zou moeten kunnen zijn van een vorm van vrijstelling voor de opgelegde verplichtingen.

Voorgesteld is dat een gemeente, waar sprake is van een eigen archeologische dienst en een uitgekristalliseerd archeologiebeleid, bij het uitvoeren van kleinschalig onderzoek, zoals begeleidingen en waarnemingen, gebruik zou moeten mogen maken van een voor de desbetreffende gemeente opgesteld 'algemeen PvE' en 'algemeen bureauonderzoek'. In beide stukken samen wordt in dat geval de werkwijze en de onderzoeksvragen voor dergelijk onderzoek binnen de desbetreffende gemeente voor een nader te bepalen tijdsperiode vast gelegd.

Na het verstrekken van de vastgestelde tijdsperiode dienen beide stukken op basis van verkregen resultaten geëvalueerd en eventueel bijgesteld te worden.

Met betrekking tot de duur van de tijdsperiode waarin een dergelijk 'algemeen PvE en bureauonderzoek' geldig is lopen de meningen uiteen. Sommige stellen hooguit een jaar, terwijl vooral vanuit gemeentelijk archeologische hoek de voorkeur uit gaat naar een tijdsperiode van vier jaar. Deze voorkeur is dan gebaseerd op de politieke cyclus binnen de Nederlandse gemeenten, waarbij in principe elke vier jaar sprake is van verkiezingen.

Voorwaarde voor het gebruik mogen maken van bovengenoemde mogelijkheid is wel dat binnen de desbetreffende gemeente sprake is van de aanwezigheid van een door de gemeenteraad vastgesteld archeologiebeleid (archeologienota/onderzoeksagenda) waarin de uitgangspunten m.b.t. het beheer en behoud van het archeologisch erfgoed in zijn vastgelegd.

Tevens kan een dergelijk 'algemeen PvE en bureauonderzoek' alleen gebruikt worden bij onderzoek dat uitgevoerd wordt in en betrekking heeft op de historische stads- of dorpskern.

In het 'algemene PvE' kan de desbetreffende gemeente vervolgens per soort onderzoek, bijvoorbeeld begeleiding of waarneming, aangegeven worden welke beperkingen t.o.v. de in de KNA genoemde specificaties gelden. Gedacht kan worden aan welke zaken wel of niet en op welke wijze in het veld geregistreerd dienen te worden. Tevens kan daarin aangegeven worden aan welke specificaties, voor zover afwijkend van de KNA, de rapportage moet voldoen.

Met betrekking tot laatstgenoemd onderwerp is door de meeste deelnemers aan de werkgroep naar voren gebracht dat bij elk onderzoek sprake dient te zijn van rapportage. In de eerste plaats gaat het daarbij om de verplichte aan- en afmelding van het onderzoek bij Archis II, incl. een korte beschrijving van de resultaten en de eventuele waarneming/vondstmelding. Daarnaast dient sprake te zijn van een (korte) verslaglegging

op basis van een (in het algemene PvE) vastgelegd format. Verder dienen de resultaten, naast de Archis II registratie, op enig moment openbaar gemaakt wordt doormiddel van publicatie, bijvoorbeeld via vermelding in Kroniek of jaarverslag.

Overig

In hoofdstuk 3 is gesteld dat sommige deelnemers aan de werkgroep van mening waren dat de KNA ook inhoudelijke eisen aan de registratie van gegevens van archeologisch onderzoek in het stedelijke gebied zou moeten stellen. Niet iedereen echter was van mening dat de KNA zelf daarvoor het geschikte medium vormt. Wel zou door iedereen een aparte leidraad die op dit onderwerp ingaat op prijs gesteld worden. Aanbevolen wordt dan ook om een dergelijke leidraad op te stellen.

In de Leidraad zouden zeker de volgende onderwerpen aan bod moeten komen:

- Toelichting specifieke aard stedelijke archeologie
- Nu en noodzaak van gebruik (bouw)historische en cartografische gegevens
- beschrijving methoden en technieken veldwerk
- wijze van registratie van veldgegevens
- beschrijving methoden en technieken bij uitwerken gegevens

5. Conclusie en aanbevelingen

Tijdens de werkgroepdiscussies zijn een aantal problemen geconstateerd en is getracht daarvoor een oplosrichting aan te geven. Het gaat daarbij om de volgende zaken:

- *Binnen de huidige praktijk draagt de gemeente, ook indien zij niet zelf de initiatiefnemer van een ontwikkeling is, het merendeel van de kosten verbonden aan archeologisch onderzoek. De krappe financiële en personele middelen als gevolg daarvan bemoeilijken een KNA-conform uitvoeren van onderzoek.*

Aangenomen wordt dat na invoering van de voorgenomen wetswijziging, waartoe ook het 'verstoorder betaalt' principe behoort, ruimere personele en financiële middelen ter beschikking zullen staan, die een KNA-conform uitvoeren van het onderzoek mogelijk maken. Een aanpassing van de regels en specificaties, zoals die per onderscheidde hoofdproces in de KNA benoemd zijn, lijkt dan ook niet noodzakelijk.

- *Door gemeentelijke archeologische diensten wordt veel kleinschalig onderzoek verricht, zoals waarnemingen, begeleidingen e.d. In de KNA genoemde (administratieve) verplichtingen worden bij dit soort werkzaamheden als onnodig taakverzwarend beschouwd.*

Voorgesteld wordt dat een gemeentelijke archeologische dienst bij dit soort werkzaamheden gebruik mag maken van een voor de desbetreffende gemeente opgesteld 'algemeen PvE' en 'algemeen bureauonderzoek'. In beide stukken samen wordt in dat geval de werkwijze en de onderzoeksvragen voor dergelijk onderzoek in de desbetreffende gemeente voor een nader te bepalen tijdsperiode vast gelegd. Hierbij geldt wel dat een dergelijk 'algemeen PvE en bureauonderzoek' alleen gebruikt mag worden bij onderzoek dat uitgevoerd wordt in en betrekking heeft op de historische stads- of dorpskern.

Aanbevolen wordt verder om in de KNA een apart hoofdstuk op te nemen waarin ingegaan wordt op de praktijk van het uitvoeren van archeologisch onderzoek in het stedelijke gebied. Daarbij zou dan vooral aandacht besteedt moeten worden het uitvoeren van kleinschalig onderzoek, begeleidingen en waarnemingen en de wijze waarbij in die gevallen gebruik gemaakt kan en moet worden van de specificaties, die de KNA stelt (opgravingen met beperkingen).

Het gaat hierbij dus nadrukkelijk niet om een nieuw hoofdproces, maar om een richtlijn voor het toepassen van de KNA in een specifieke situatie.

- *De KNA stelt weinig of geen gespecificeerde inhoudelijke eisen aan archeologisch onderzoek in het stedelijke gebied. De vrees bestaat dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van het archeologisch werk in steden.*

Aanbevolen wordt om een zogenoemde Leidraad op te stellen waarin richtlijnen gegeven worden voor het uitvoeren van onderzoek in het stedelijke gebied en het registreren van gegevens (best practices).

Bijlage 1: VERSLAG bijeenkomst 1

PRJ081 Definitiestudie stedelijke archeologie – KNA

Datum : dinsdag 4 oktober 2005
Plaats : Utrecht
Kenmerk : Sessie 1

aan/afwezig :

HW: Herre Wynia (CGA – gem. Utrecht)

TD: Timo d'Hollosy (CGA – gem. Amersfoort)

JD: Juke Dijkstra (ADC)

EK: Erik v/d Kuijl (Synthegra)

MG: Michiel Groothedde (CGA – gem. Zutphen) afwezig met bericht
WG: Willem-Simon v/d Graaf (Becker & v/d Graaf) afwezig met bericht

EJ: Eric Jacobs (voorzitter/verslaglegging)

nr.

1 **opening, toelichting doelstelling definitiestudie**

EJ licht doelstelling en werkwijze definitiestudie toe. Ook deelt hij een samenvatting uit van de lezing van E. Bult (gem. Delft) op het SIKB-congres d.d. 29-9-05 (zie bijlage).

HW en TD stellen de vraag of er gesproken wordt over gemeentelijke archeologie of archeologie in steden. EJ geeft aan dat het laatste het geval is. Het gaat namelijk over toepassing KNA in het stedelijke gebied ongeacht of werkzaamheden door een gemeentelijke dienst of een bedrijf uitgevoerd worden. JD en EK onderschrijven dit. TD ziet dit anders wat tot een korte discussie leidt.

2 **Gemeentelijke archeologie vs 'commerciële' archeologie (bedrijven)**

TD stelt dat er een verschil is tussen gemeentelijke archeologische diensten en commerciële archeologische bureaus. Gemeentelijke archeologische diensten doen meer. Naast opgravingen voeren zij ook waarnemingen uit, lichten burgers voor, reageren op vondstmeldingen van burgers e.d. Juist deze zaken worden van belang geacht voor het creëren en continueren van draagvlak voor archeologie. Als deze, commercieel gezien 'kleine' c.q. onaantrekkelijke activiteiten, exact volgens de KNA uitgevoerd moeten worden brengt dat voor gemeentelijke archeologische diensten een relatief zwaardere administratieve taak met zich mee dan voor bedrijven.

JD en EK begrijpen waar op gedoeld wordt, maar gaan niet zondermeer akkoord met het idee dat waarnemingen e.d. niet op de markt gezet zouden kunnen worden. Het is de keuze van een gemeente om deze zelf uit te voeren en dan moeten in principe de consequenties van die keuze geaccepteerd worden.

In de discussie over geld wijst E.J. erop dat niet alleen gerefereerd kan/moet worden aan de huidige situatie waarin gemeente zelf het overgrote deel van onderzoek (ook daar waar anderen verstoord zijn) betaalt. Onder de nieuwe wetgeving worden verstoorders verplicht te gaan betalen.

Omdat de discussie enigszins ongefocust verloopt, stelt EJ een individueel rondje te maken over de toepasbaarheid van de KNA binnen het stedelijke gebied.

3 **Individueel rondje**

TD:

- Nieuwe concept-versie KNA lijkt in principe dicht bij de huidige praktijk in

- Amersfoort te liggen;
- Gesignaleerd wordt wel dat de KNA veel administratieve taken oplegt. Dit geldt dan vooral m.b.t. veldregistratie. Als alle sporen/contexten in een stedelijke opgraving volgens KNA-specificaties afgewerkt en geregistreerd moeten worden ervaart men dat als een zeer zware belasting;
- Beseft wordt dat het Programma van Eisen (PvE) hier een oplossing kan bieden. Daarin kan vastgelegd worden wat niet, wat wel en op welke wijze onderzocht moet worden. Op dit moment wordt echter nog niet (op grote schaal) gebruik gemaakt van PvE's voor eigen onderzoek;
- In de toekomst wil men in principe voor de reguliere projecten (= opgravingen) duidelijkheid gaan verschaffen over wat wel en wat niet gedaan moet worden op basis van de 'heilige drie-eenheid': beleidsnota - borgingsplan - PvE.
- Een situatie waarbij voor elke waarnemingen/controle/vondstmelding het gehele KNA-traject doorlopen moet worden, beschouwd men als onwenselijk en onnodig. De reden daarvoor is dat de daarmee gepaard gaande administratieve taken niet in verhouding staan tot de omvang van de archeologische werkzaamheden.

HW:

- Op dit moment is nog niet duidelijk in hoeverre de nieuwe concept-versie aansluit bij de eigen dagelijkse praktijk;
- Het veiligstellen van de regie-rol van de gemeentelijke archeologische dienst bij uitvoerend archeologisch onderzoek door derden wordt van wezenlijk belang geacht. Juist omdat in het stedelijke gebied vanwege de onmogelijkheid vooronderzoek uit te voeren voorafgaand aan een onderzoek slechts beperkt de verwachting vastgesteld kan worden, zijn tussentijds overleg tussen uitvoerder en bevoegd gezag en daaraan gekoppelde beslismomenten m.b.t. meer/minderwerk essentieel;
- De situatie waarbij voor elke waarnemingen/controle/vondstmelding het gehele KNA-traject doorlopen moet worden, beschouwd men eveneens als onwenselijk en onnodig.

JD:

- Ziet geen problemen bij toepassing KNA in stedelijk gebied;
- Het idee dat in stedelijk gebied de KNA m.b.t. (veld)administratie meer verplichtingen oplegt/zwaarder weegt dan in buitengebied wordt niet onderschreven.

EK (zie ook bijgevoegd document):

- Ziet in principe geen problemen bij toepassing KNA in stedelijk gebied;
- Benadrukt belang PvE

4 Discussie naar aanleidingen van individuele visies

EJ vat de uitkomsten van de individuele visies en de op basis daarvan gevoerde discussie samen:

- Toepassing van de KNA (3.0) levert in principe geen problemen op bij onderzoek in het stedelijke gebied;
- Van belang is dat in PvE's goed beschreven wordt wat eventueel wel en niet onderzocht moet worden en op welke wijze, alsook overlegmomenten en procedures voor meer/minderwerk vastgelegd;
- De gemeentelijke archeologische diensten zien als grootste knelpunt de in verhouding relatief zware en tijdrovende KNA procedures bij het veelal kleinschalig stedelijk onderzoek. Het gaat daarbij in de eerste plaats om waarnemingen, vondstmeldingen, sloopbegeleidingen e.d., maar in zekere mate ook om kleine, kortdurende opgravingen. Het uitvoeren van dergelijk (kleinschalig) onderzoek volgens KNA procedures acht men onhaalbaar en onwenselijk.

Tijdens de discussie komen ook al oplossingsrichtingen aan bod voor het gesignaleerde knelpunt. Het gaat daarbij om de volgende voorstellen:

- de mogelijkheid zou geboden moeten worden om (kleinschalig) onderzoek uit te voeren op basis van een 'algemeen' PvE. Een dergelijk PvE verwoordt in dat geval de algemene onderzoeksvragen voor de desbetreffende stad en is gedurende een langere periode geldig, bijvoorbeeld 1 of meer jaar. Het PvE wordt periodiek herzien en bijgesteld op basis van de resultaten van onderzoek in de daaraan voorafgaande periode.
- Voor sommige verplichtingen, zoals rapportageplicht per individueel onderzoek, zou (een vorm van) vrijstelling verkregen moeten worden. De resultaten van kleinschalig onderzoek, zoals waarnemingen, vondstmeldingen, sloopbegeleidingen zouden niet afzonderlijk, maar per periode gerapporteerd moeten kunnen worden, bijvoorbeeld in de Kroniek of een jaarrapport.

In de discussie komt ook de vraag naar voren of veel van het kleinschalig onderzoek waar de 'pijn' zit wel KNA-plichtig is. Het gaat in veel gevallen namelijk om vondstmeldingen, waarnemingen e.d. waar aan een verstoord geen verplichting tot archeologisch onderzoek is opgelegd. EJ zal informeel navragen bij de RIA welk standpunt zij hierover innemen.

Samenvattend lijkt de conclusie van de bijeenkomst te zijn dat voornamelijk de vele administratieve handelingen die ook voor kleinschalig werk verplicht zijn, als een probleem ervaren worden bij de toepassing van de KNA in het stedelijke gebied. De mogelijkheid om met 'algemene' documenten te kunnen werken en het verkrijgen van vrijstellingen worden als oplossing voor dit probleem aangedragen.

Besloten wordt dit idee bij de volgende bijeenkomst verder uit te werken.

EK merkt op dat het handig zou zijn om dan voorafgaand aan die bijeenkomst een inventarisatie te maken van de administratieve handelingen die als probleem ervaren worden. Daarbij moet dan ook aangegeven moeten worden op welke wijze men die zou willen aanpassen of welke mogelijkheden tot vrijstelling geboden zouden moeten worden.

5 Sluiting

Volgende bijeenkomst is op dinsdag 11 oktober te Utrecht van 14.00 tot 16.00.

Een afspraak voor een derde bijeenkomst wordt nog niet gemaakt. De noodzaak daartoe zal sterk bepaald worden door de uitkomst van de bijeenkomst op 11 oktober.

Actielijst

- **EJ:** informeert bij RIA

Allen:

- Aangeven welke administratieve handelingen men als problematisch ervaart en voorstel tot eventuele aanpassing of vorm van vrijstelling.

NB: bij verhindering deelname aan een van de sessies of bij vertragingen contact opnemen met Eric Jacobs, 020-4637300 (kantoor) 06-50628929 (mobiel) of eric.jenb@zonnet.nl

Bijlage 2: verslag bijeenkomst 2

PRJ081 Definitiestudie stedelijke archeologie – KNA

Datum : dinsdag 11 oktober 2005
Plaats : Utrecht
Kenmerk : Sessie 2

aanwezig :

HW: Herre Wynia (CGA – gem. Utrecht)
Vanaf circa 15.15 uur

TD: Timo d'Hollosy (CGA – gem. Amersfoort)

JD: Juke Dijkstra (ADC)

EK: Erik v/d Kuijl (Synthegra)

MG: Michiel Groothedde (CGA – gem. Zutphen)

WG: Willem-Simon v/d Graaf (Becker & v/d Graaf)

EJ: Eric Jacobs (voorzitter/verslaglegging)

nr.

1 Notulen bijeenkomst 1

Michel Groothedde geeft aan dat afkorting naam MG moet zijn i.p.v. MS.

EK merkt bij punt 2 op dat gemeentelijke archeologen niet per definitie meer doen dan bedrijven. Ze doen het anders.

JD merkt op dat bij punt 4 verslaglegging c.q. rapportageplicht zeker tot de verplichtingen hoort.

Verder geen op- of aanmerkingen. Notulen bijeenkomst 1 zijn hierbij goedgekeurd.

2 Voortzetting discussie bijeenkomst 1

MG benadrukt nogmaals dat er in zijn visie een fundamenteel verschil is tussen gemeentelijke archeologische diensten en bedrijven die werken in het stedelijke gebied. Gemeentelijke archeologische diensten functioneren in zijn optiek als een soort van gemeentelijke archivariissen van het bodemarchief. Hierdoor is sprake van een andere manier van denken en het uitvoeren van onderzoek ontstaan, waarbij ook aan hele kleine puzzelstukjes, zoals begeleidingen etc. Aandacht wordt besteed. Aandacht die in steden waar geen sprake is van een gemeentelijke archeologische dienst ontbreekt of niet aanwezig is. Onderzoek naar genoemde kleine puzzelstukjes wordt daar niet gedaan.

De administratieve verplichtingen die volgens de KNA ook bij dit soort kleine onderzoekjes voldaan moeten worden zorgt voor een 'overkill' waardoor de onderzoekjes, die door de gemeente zelf betaald worden, niet meer uitvoerbaar worden. EK merkt op dat dit nuancering behoeft. In het buitengebied worden door bedrijven vaak net zo goed kleine onderzoekjes uitgevoerd waarbij werken volgens de KNA goed mogelijk blijkt.

MG merkt op dat het gevaar bestaat dat als de verplichting opgelegd wordt om altijd en in elk geval KNA-conform te werken bij veel gemeenten de vrijstellingsnormen 'opgerekt' zullen worden omdat anders ontwikkeling van locaties door zowel particulieren als gemeenten zelf veel te duur wordt.

TD vraagt aan MG of de huidige manier van werken in Zutphen ver afzit van de norm, zoals gesteld in KNA 3.0 (concept). MG stelt dat waarschijnlijk geen sprake is van een

groot verschil.

TD benadrukt nogmaals dat de 'pijn' bij de meeste gemeentelijk archeologen waarschijnlijk in het 'ambulance' werk zit.

MG vraagt of de analoge documentatie nu volgens de eisen in de KNA aangeleverd moet worden aan depots of volgens de archiefwet. Laatstgenoemde stelt hogere eisen aan de KNA. EJ moet hier het antwoord schuldig op blijven.

3 Inventariserend veldonderzoek

In verband met tijd en voortgang stelt EJ voor om aan de hand van de specificaties voor de verschillende hoofdprocessen te inventariseren wat als knelpunt ervaren wordt en aan welke oplossingen men denkt. Begonnen wordt met het IVO.

Bij IVO-niet gravend worden geen problemen ervaren. Hier is geen PvE voor noodzakelijk en het proces als zodanig speelt maar in zeer beperkte mate in het stedelijke gebied.

Bij IVO-gravend wordt het voor klein onderzoek opstellen van een PvE niet als probleem gezien. Bij ambulancewerk wordt dit wel als probleem ervaren. De tijd en moeite die het opstellen van het PvE kost, staat niet in verhouding tot de tijd en inzet die gemoeid is met het uitvoeren van het onderzoek. Voorgesteld wordt dat voor dit soort werkzaamheden een algemeen, overkoepelend PvE gebruikt zou mogen worden dat gedurende een langere periode geldig is. Over hoe lang de geldigheidsduur zou mogen zijn lopen meningen uiteen. Diverse mensen zien een duur van 4 jaar als reeel. Een dergelijke termijn sluit aan bij de gemeentelijke politiek. Andere vinden een tijdsduur van 1 jaar acceptabel.

De vraag rijst of een dergelijk PvE ook gecontroleerd zou moeten worden door een onafhankelijke derde?

4 Bureauonderzoek

De gemeentelijk archeologen ervaren het uitvoeren van bureauonderzoek (volgens KNA-specificaties) bij ambulancewerk en kleinschalige opgravingen als belastend. Voorgesteld wordt in dit soort gevallen verwezen kan en mag worden naar een gemeentelijke beleidsnota en/of onderzoeksagenda. Door anderen wordt opgemerkt dat ook een dergelijke beleidsnota/onderzoeksagenda dan wel periodiek geëvalueerd en bijgesteld moet worden. Het idee is om een dergelijke herziening dan gelijktijdig uit te voeren met het herzien van het 'globale' PvE voor ambulancewerk.

5 Opgravingen

Dit onderdeel kan vanwege de tijd niet geheel doorlopen worden. Wel worden een aantal losse zaken genoemd.

Ambulancewerk (dat wil zeggen begeleidingen en waarnemingen) vallen binnen de KNA 3.0 onder opgraven d.w.z. opgravingen met beperkingen. De vraag rijst wat dan onder beperkingen verstaan moet worden. EJ merkt op dat daar geen 'vaststaande lijst' voor is. In het PvE dienen de beperkingen die bij een specifiek onderzoek gelden, bijvoorbeeld vanwege tijd of technische zaken, benoemd en uiteengezet te worden.

JD merkt op dat voor elk onderzoek, dus ook ambulancewerk, altijd wel per onderzoek sprake moet zijn van een vorm van verslaglegging. Ook zal altijd voldaan moeten worden aan de Archisverplichtingen (aan- en afmelden onderzoek + waarneming).

6 Overig

WG merkt op dat hij een punt in de discussie mist. De KNA stelt eigenlijk alleen eisen aan de uitvoering van het werk en geen inhoudelijke eisen. Juist in het stedelijk gebied beschouwt hij dit als een omissie. Hier is sprake van zoveel verschillende soorten sporen (muurwerk, houtbouw e.d.) waarvan verschillende soorten gegevens op verschillende manieren gedocumenteerd kunnen worden. Hier zouden minimum eisen voor opgesteld moeten worden. Naar zijn mening zouden aan de KNA bouwstenen toegevoegd moeten worden die bepaalde informatie verplicht stellen.

Naar aanleiding hiervan wordt opgemerkt (JD) dat dit soort zaken juist thuishoren in het PvE. EK stelt dat dit soort zaken ook te specifiek zijn voor de KNA. Een eventueel op te stellen Leidraad vormt hiervoor echter wel een optie. Hierin zouden regels gesteld moeten worden voor hout en harde materialen (muren).

5 Sluiting

EJ geeft aan dat hij op basis van de gevoerde discussie een concept-stuk zal schrijven over de uitkomsten van de werkgroep.

Dit stuk zal dan tijdens een derde bijeenkomst besproken worden. Op basis van agenda's wordt deze bijeenkomst gepland op:

dinsdag 1 november gepland van 14.00 tot 16.00 te Utrecht.

Actielijst

- **EJ:** maakt notulen bijeenkomst 2
- **EJ:** schrijft concept-stuk

NB: bij verhindering deelname aan een van de sessies of bij vertragingen contact opnemen met Eric Jacobs, 020-4637300 (kantoor) 06-50628929 (mobiel) of eric.jenb@zonnet.nl

Bijlage 3: verslag bijeenkomst 3

PRJ081 Definitiestudie stedelijke archeologie – KNA

Datum : dinsdag 1 november 2005
Plaats : Utrecht
Kenmerk : Sessie 3

aanwezig :

WG: Willem-Simon v/d Graaf (Becker & v/d Graaf)
TD: Timo d'Hollosy (CGA – gem. Amersfoort)
MG: Michiel Groothedde (CGA – gem. Zutphen)
EK: Erik v/d Kuijl (Synthegra)

Afwezig

JD: Juke Dijkstra (ADC)
HW: Herre Wynia (CGA – gem. Utrecht)

EJ: Eric Jacobs (voorzitter/verslaglegging)

nr.

1 Notulen bijeenkomst 2

WG heeft via email gemeld dat hij niet pleit voor het opstellen van een Leidraad voor stedelijke archeologie, maar voor het toevoegen van inhoudelijke bouwstenen aan de KNA. EJ heeft dit reeds verbeterd in de conceptversie van de notulen.

2 Archeologische begeleiding

MG meldt dat hij sinds kort t.b.v. de nieuwe versie van de KNA deelneemt aan de werkgroep 'archeologische begeleiding'. In de huidige conceptversie 3.0 is dit hoofdproces verwijderd. Archeologische begeleiding vormt daar onderdeel van 'opgraven (opgraving met beperking)'. Het blijkt dat deze invoeging van begeleiding bij opgraven toch niet mogelijk is. Het hoofdproces opgraven zal dus naar het zich laat aanzien terugkeren in de KNA.

3 KNA-plicht 'ambulancewerk'

MG meldt dat hij in de werkgroep 'archeologische begeleiding' ook gesproken heeft over de ideeën binnen de definitiestudie KNA-stedelijke archeologie. In de werkgroep 'archeologische begeleiding' blijkt men van mening te zijn dat werk/onderzoek dat niet Malta-plichtig is (d.w.z. onderzoek op locaties waar op basis van de Monumentenwet geen verplichting tot (voor)onderzoek bestaat, op locaties die binnen de vrijstellingsnorm vallen of bij vondstmeldingen) ook niet KNA-plichtig is. E.J. meldt dat dit in tegenspraak is met de (informele) informatie van de RIA over dit soort onderzoek. Laatstgenoemde is van mening dat alle onderzoek, ongeacht of het Malta-plichtig is, volgens de KNA-specificaties uitgevoerd dient te worden.

4 Concept-rapport definitiestudie

Aangegeven wordt dat de aanwezigen zich kunnen vinden in de door EJ opgestelde concept-versie van het rapport van de werkgroep. Hier en daar kunnen zaken nog wat aangescherpt worden en taalfouten verbeterd, maar met de inhoud is men het eens. EK merkt op dat vermeldt zou kunnen worden dat powerpoint-presentatie E. Bult gebaseerd is op gesprekken met verschillende personen in het veld.

5 Toepassing KNA bij onderzoek in het stedelijk gebied

Naar aanleiding van de bespreking van het conceptrapport en de mededelingen van MG wordt door de aanwezige gemeentelijke archeologen gesteld dat naar hun idee toepassing van de KNA bij Malta-plichtig onderzoek zeer goed mogelijk. Dergelijk

onderzoek is (onder de nieuwe wetgeving) ruim op tijd bekend en kan dus ook op volgens de KNA voorbereidt en uitgevoerd worden. Bij niet-Malta plichtig onderzoek zal dit niet het geval zijn en dit onderzoek zal in principe volgens de reeds in het concept-rapport uiteengezette ideeën uitgevoerd gaan worden. Alle deelnemers zijn verheugd over deze visie en kunnen zich daar in vinden.

6 Inhoudelijke eisen KNA

WS geeft aan dat hij het ten zeerste blijft betreuren dat in de KNA geen inhoudelijke eisen aan (stedelijke) archeologische werkzaamheden stelt. Naar zijn idee is dat zeer noodzakelijk. Dit niet alleen om er zorg voor te dragen dat er sprake kan zijn van eerlijke concurrentie tussen bedrijven, maar ook om vervlakking van de kwaliteit van onderzoek in het stedelijke gebied te voorkomen. Wat je niet eist, zul je ook niet krijgen! Zeker in de toekomst zal prijs bepalend worden bij de vraag wie een onderzoek mag gaan uitvoeren. Diegene met de laagste prijs, en zeer waarschijnlijk met de minst uitgebreide vorm van registratie en afwerking, zal het onderzoek gaan krijgen. Goede archeologische bedrijven die meer doen prijzen zichzelf uit de markt.

Alle deelnemers zien de gevaren en onderstrepen het belang van uitgebreidere inhoudelijke eisen. Het merendeel onderschrijft echter niet het idee dat dit zou moeten via het toevoegen van bouwstenen aan de KNA. Vooralsnog blijft men op het standpunt dat een eerste stap gemaakt zou kunnen en moeten worden via het opstellen van een Leidraad.

Verder moet er voor geijverd worden dat in PvE's meer inhoudelijke eisen gesteld worden. Indien een Leidraad opgesteld wordt, zou hier in PvE's ook aan gerefereerd moeten worden.

7 Overig

Alle deelnemers vinden dat PvE's die door een opgravingsbevoegde gemeentelijke dienst voor eigen onderzoek opgesteld worden, door een derde partij getoetst zouden moeten worden. Steden zouden daarvoor overeenkomsten kunnen sluiten met naburige steden met een eigen archeologische dienst. Een andere geopperde mogelijkheid is dat het CGA hiervoor een centraal punt instelt.

5 Sluiting

- EJ geeft aan dat hij op basis van de gevoerde discussie het conceptrapport zal bijstellen.

- Het bijgestelde conceptrapport gaat vervolgens naar de deelnemers van de werkgroep en de SIKB/CvAK.

Actielijst

- **EJ:** maakt notulen bijeenkomst 3
- **EJ:** stelt conceptrapport bij

NB: bij verhindering deelname aan een van de sessies of bij vertragingen contact opnemen met Eric Jacobs, 020-4637300 (kantoor) 06-50628929 (mobiel) of eric.jenb@zonnet.nl

Dia 1

Binnenstedelijke archeologie en KNA: quo vadis?

Epko J. Bult
Gemeente Delft
Gemeente Midden-

Dia 2

Inleiding

- Aanleiding van de discussie
 - KNA 3.0 in wording
 - Bijstelling van de norm aan de archeologische praktijk
- Vraag is of binnenstedelijke archeologie apart onderdeel van de KNA moet worden of dat aanpassingen op KNA- onderdelen volstaan / nodig zijn.
- 14 jaar gemeentelijk archeoloog Delft
- 5 jaar dorpsarcheoloog omgeving

Stand van zaken

- Startnotitie
- Definitie studie
- Projectleider Eric Jacobs
- (nog geen resultaten)

Schot voor de boeg

Aanpak

1. Vergelijking AMZ- proces landelijk – binnenstedelijk gebied.
2. Praktijk in binnensteden en de consequenties die daaruit voortvloeien.
3. Vergelijking tussen gemeenten met en zonder graafbevoegdheid.
4. Knelpunten voor gemeenten met eigen archeologische dienst.
5. Mogelijke oplossingen voor deze problemen.

AMZ-proces landelijk gebied

- BO + gespecificeerd verwachtingsmodel + selectieadvies
- PvE
- Selectiebesluit BG
- IVO + rapport+ bijgesteld verwachtingsmodel +Selectieadvies
- Selectiebesluit BG: Behoud in situ + beschermingsmaatregelen of Behoud door opgraven
- PvE
- DO + rapportage
- Goedkeuring rapport BG

AMZ-proces binnenstedelijk gebied

NB (historische) binnenstad = grote complexiteit
circa 150-200 steden

- BO + gespecificeerd verwachtingsmodel + selectieadvies
- Selectiebesluit BG
- PvE +IVO + Selectieadvies
- Selectiebesluit BG: Behoud in situ + beschermingsmaatregelen of Behoud door opgraven
- PvE
- DO + rapportage
- Goedkeuring rapport BG

De praktijk in de historische binnensteden

- Grondprijzen zeer hoog
 - Vb verlies bouwrente
- Gebruiksintensiteit zeer hoog
 - Vb verlies parkeerruimte
- Beschermd stadsgezicht
 - Slopen pas na bouwvergunning

Consequenties 1

- Geen IVO
- Geen selectiebesluit gebaseerd op intrinsieke archeologische waarden.
- Geen feitelijke kengetallen voor offerte beschikbaar.
- Minder specifieke vraagstellingen voor de site.

Consequenties 2

- Onvoorspelbaarheid bodemarchief
- Reactiesnelheid geboden
- Lokale expertise noodzakelijk

Gemeentes met archeologische dienst

- Lokale expertisecentra
- Stad als geheel is onderzoeksdoel (synthesegericht)
- GOA
- Opgravingen zijn in feite opgravingsputten van 1 site
- Rol BG is vaak inhoudelijk gemandateerd aan archeoloog
- Eigen documentatiesysteem (databases)
- 90% van het uitvoerend stadskernonderzoek

Gemeente zonder gemeentelijke archeologische dienst

- Geen locale expertise
- Opgraving is onderzoeksdoel
- BG gescheiden van uitvoering
- 10% van het stadskernonderzoek

Knelpunt 1 gemeente +

- Stedelijke complexiteit
- Bijna alle opgravingen zijn opgravingen met beperkingen.

Dit vereist maximale vrijheid om in het veld
(beargumenteerd) te kunnen bijsturen
(vlakdekkend ja/nee sporen afwerken ja/nee,
aantal vlakken.

Knelpunt 2 gemeente +

- Focus is de stad. Consequentie is ook vele kleine onderzoeken:
 - restauratiewerkzaamheden
 - Rioleringen
 - Bouwbegeleidingen
 - Bodemsaneringen
 - Vaak zonder "Maltagelden"

→
KNA veroorzaakt in deze situatie een overkill aan administratie

Knelpunt 3 gemeente +

- Reactiesnelheid geboden
 - KNA schrijft allerlei stappen in het AMZ proces voor. Kan vertragend werken.

Omdat BG=uitvoerder leidt dit vaak tot onnodige bureaucratie

Oplossingen voor gemeente+

- Vrijstelling KNA gebruik bij kleinschalig onderzoek.
- I.p.v. toetsing PVE per opgraving toetsing beleidsnota en GOA voor stad voor bepaalde periode.
- I.p.v. basisrapportage 1x per beleidsperiode, in relatie tot GOA.

Conclusies

- Binnenstedelijke archeologie is een andere manier van organisatie en uitvoeren van opgravingen is dan in het buitengebied.
- Archeologie in binnensteden met eigen dienst hebben meer bureaucratische lasten dan bedrijven die in steden opgraven.